

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 5. září 2017 v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Hodouška a soudců JUDr. Martina Zelenky a JUDr. Michaely Pařízkové odvolání obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení], [datum narození], městského státního zástupce v Praze a poškozeného [jméno] [příjmení] proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 T 12/2016 – 801 a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. se z podnětu všech podaných odvolání napadený rozsudek částečně zrušuje, a to ve výroku o náhradě škody.

Podle § 259 odst. 3 písm. b) tr. ř. se znovurozhoďuje tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. je obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] povinen nahradit poškozenému [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], nemajetkovou újmu ve výši 200 000 Kč.

Podle § 229 odst. 1, 2 tr. ř. se poškozený [jméno] [příjmení] se svým nárokem na náhradu škody a se zbytkem nároku na náhradu nemajetkové újmy odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] uznán vinným pokusem zvláště závažného zločinu vraždy podle § 21 odst. 1 k § 140 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se dle skutkových zjištění Městského soudu v Praze dopustil stručně řečeno tak, že dne [datum] kolem 12,52 hodin v [obec a číslo], [obec], na pozemku č. o. 13 v ulici [ulice], po předchozí slovní rozepři s poškozeným [jméno] [příjmení] na tohoto ze vzdálenosti cca 2,5 – 3 metrů dvakrát vystřelil ze své legálně držené samonabíjecí pistole zn. ČZ vz. 50 ráže 7,65 mm v úmyslu jej usmrtit, kdy jej zasáhl do levého ucha a do obou předloktí, čímž mu způsobil závažná zranění, poškozenému se podařilo utéci a obžalovaný byl posléze zadržen.

Za uvedenou trestnou činnost uložil městský soud obžalovanému podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání pěti roků, pro jehož výkon jej

podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařadil do věznice s dozorem. Dále mu podle § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku uložil trest propadnutí věci, a to samonabíjecí pistole zn. ČZ vz. 50 výrobní číslo 684936.

O náhradě škody, resp. nemajetkové újmy rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obžalovanému povinnost nahradit poškozené [příjmení] zdravotní pojišťovně zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví částku ve výši 98.284 Kč, a poškozeného [jméno] [příjmení] podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázal s nárokem na náhradu škody a nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti rozsudku podal odvolání státní zástupce, obžalovaný i poškozený [jméno] [příjmení]. Všechna podání jsou podána v zákonné lhůtě.

Státní zástupkyně podává odvolání v neprospěch obžalovaného, a to do výroku o vině i trestu. Lze uvést, že ve zcela obecné rovině státní zástupkyně souhlasí s konstrukcí skutku, i s jejím právním posouzením, ale namítá dílčí úpravu obžaloby, resp. vypuštění jejích určitých částí.

Především jí není zřejmé, z jakého důvodu městský soud v popisu skutku vypustil z obžaloby větu: „, poté, co poškozený v obraně zkrřížil ruce před obličejem, na něj dvakrát vystřelil“. Odvolání uvádí, že tato skutečnost byla spolehlivě zjištěna z výpovědi svědka [jméno] [příjmení], a dále rozvádí v podstatě to, že tomu odpovídají i příslušné pasáže znaleckého posudku z odvětví soudního lékařství, pokud jde o druh a způsob zranění poškozeného.

Další výhrady má státní zástupkyně proti určení místa, kde k trestné činnosti došlo, tedy místa, kde došlo přímo ke střelbě. V odvolání polemizuje s tím, že to bylo pouze na pozemku obžalovaného (k čemuž dospěl městský soud), když v obžalobě bylo uvedeno, že to bylo na hranici obou pozemků – tedy obžalovaného a poškozeného. K tomu argumentuje nejednoznačným geodetickým zaměřením hranic obou pozemků, argumentuje i rozhodnutím Úřadu městské části [obec a číslo], stavebního odboru, ze dne 13. 6. 2016 ohledně této problematiky.

Zejména však odvolání poukazuje na podstatný rozdíl určení místa střelby ve verzi obžalovaného na straně jedné, a verzi poškozeného a svědka [příjmení] na straně druhé. Uvádí, že verze obžalovaného, že střelil z těsné blízkosti svojí chaty, se nezakládá na pravdě, když jiné místo označil svědek [příjmení], dle státní zástupkyně svědek zcela nestranný, přičemž jeho označení se shoduje s tím, jaké místo označil poškozený.

Se shora uvedeným souvisí i ta pasáž odvolání, v níž státní zástupkyně uvádí, že vystřelenou nábojnici i nůž nalezený na místě musel na místa nálezu umístit obžalovaný. Ohledně nálezu nože a vysvětlení soudu stran jeho přítomnosti v tom smyslu, že pohození nože obžalovaným je pouze jednou z možností, neboť obžalovaný mohl nůž potřebovat ke své práci, např. drobné opravě sekačky či manipulaci se sběrným košem, s konstatováním, že soudu, nepřijde k uvěření, že by obžalovaný ve svém věku, předchozím zcela řádném životě, vzdělání i povahových vlastnostech, zcela vypočítavě, v zájmu zajistit si lepší pozici při budoucí obhajobě.....nůž na zem schválně pohodil“, státní zástupkyně uvádí, že z takové úvahy tedy vyplývá, že soud nůž považuje za majetek obžalovaného, ale v tom případě se nevypořádal s jeho tvrzením, že o jeho nůž nejde, ani s tím, že obžalovaný v přípravném řízení vypovídal ohledně nože zcela odlišně, kdy naopak přesně popisoval, jak k němu na pozemek přišel poškozený s nožem a ohrožoval jej. Odvolání pak k této problematice uvádí další konkrétní skutečnosti.

Další dílčí výhradu v popisu skutku má odvolání státní zástupkyně v tom, že soud vypustil ze skutku v obžalobě část: „, poškozeného se zbraní v ruce pronásledoval přes oba pozemky až do ulice [ulice]“, když tuto část nahradil městský soud v podstatě slovy: „, za poškozeným se zbraní v ruce běžel“. Odvolání poukazuje na to, že soud vychází striktně z výpovědi obžalovaného, že svůj pozemek neopustil, avšak takové tvrzení je v rozporu nejenom s výpovědí poškozeného, ale i svědků [příjmení] a [příjmení]. Zmiňuje i určitý rozdíl mezi výrazy, že obžalovaný poškozeného pronásledoval (viz obžaloba), resp. že za ním běžel (rozsudek).

Stran uloženého trestu je odvolání státní zástupkyně toho názoru, že nejsou dány zákonné podmínky pro použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku.

Závěrem odvolání navrhuje, aby vrchní soud napadený rozsudek zrušil, doplnil výrok o vině ve smyslu podaného odvolání a obžalovanému uložil trest odnětí svobody při dolní hranici zákonné trestní sazby (pozn. § 140 odst. 1 tr. zákoníku), obžalovaného pro výkon trestu zařadil do věznice s ostrahou a uložil mu též trest propadnutí samonabíjecí pistole. Státní zástupce vrchního státního zastupitelství pak v rámci veřejného zasedání o odvolání korigoval návrh tak, že by bylo možné obžalovanému uložit trest za použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku, ale ve vyšší výměře, než v napadeném rozsudku.

Obžalovaný podává odvolání rovněž do výroku o vině a trestu, a rovněž z toho důvodu, jak v průběhu doby doplnil, že Oborové zdravotní pojišťovně již částku, k jejímuž zaplacení byl povinován napadeným rozsudkem, tj. 98.284 Kč, zaplatil.

Odvolání obžalovaného dále poukazuje na věkový rozdíl mezi ním a poškozeným (v době spáchání obžalovaný ve věku 72 let, poškozený ve věku 44 let), na to, že poškozený bez svolení obžalovaného vstoupil na jeho pozemek se slovy: „hajzle, žádný plot si nepostavíš, já tě zabiju“. Soud dle odvolání opomněl vzít v potaz samotný věk obžalovaného a vliv věku na lidské reakce, je zřejmé, že obžalovaný nebyl v takové kondici, aby čelil fyzickému násilí od výrazně mladšího člověka, když měl z poškozeného strach, a má poruchy spánku.

Odvolání argumentuje dlouholetou šikanou poškozeného vůči obžalovanému, když poškozený v minulosti hrozil obžalovanému fyzickou likvidací, připustil, že mezi ním a obžalovaným došlo v minulosti k fyzickému dotyku, kdy měl strkat do obžalovaného ramenem /citována str. 50, 3. odstavec, 4. věta napadeného rozsudku/ (pozn. již na tomto místě považuje pro úplnost vrchní soud uvést, že jde o citaci nepřesnou a zavádějící, o tom, že do obžalovaného měl poškozený strkat ramenem, vypovídal obžalovaný, nikoli poškozený).

Odvolání pokračuje, že v důsledku pronesení věty o zabití nelze vyloučit, že obžalovaný očekával v době bezprostředně předcházející výstřelům, že výhrůžku zabití poškozený zrealizuje, zvláště pak, když poškozený toto výslovně před výstřely uvedl.

Dále je poukazováno na bezúhonnou a čestnou osobu obžalovaného, zatímco v případě poškozeného je uvedeno, že jde o osobu impulzivní, zkratkovitě a účelově jednající, nevychovanou, sprostou, konfliktní, je poukazováno na to, že charakter poškozeného se projevil i v době, kdy byl ošetřován v nemocnici, jakož i v sms zprávách obžalovanému, dále je poukazováno na zprávu psychiatricky MUDr. [příjmení] či sdělení svědkyně [příjmení] [příjmení].

Vzhledem k tomu, že jednání obžalovaného vůči poškozenému neslo dle znaleckého posudku z odvětví psychologie znaky jednání zkratkovitého, afektivně zabarveného, pak ve spojení se všemi dalšími argumenty je odvolání toho názoru, že by jednání obžalovaného mělo být posouzeno jako pokus trestného činu zabití ve smyslu § 141 odst. 1 tr. zákoníku, a to s ohledem na zavrženíhodné jednání poškozeného, které byl obžalovaný nucen dlouhodobě snášet. Odvolání proto navrhuje použít tuto právní kvalifikaci a obžalovanému uložil trest odnětí svobody podmíněně odložený. To navrhuje i v případě, že by právní kvalifikace zůstala nezměněna.

Obžalovaný rovněž sám sepsal odvolání (shora citované bylo vypracováno jeho obhájkyní), jehož obsahem je v podstatě poukazování na negativní vlastnosti poškozeného, s tím, že se bránil proti útoku a výhrůžkám poškozeného, a že jednal na základě zavrženíhodného jednání poškozeného, a to ve strachu, úleku nebo jiném omluvitelném hnutí myslí. Navrhuje překvalifikaci jednání.

Poškozený [jméno] [příjmení] ve svém odvolání nesouhlasí s tím, že mu nebyla přiznána žádná částka, uvádí mimo jiné, že dne 5. 6. 2017 lékaři v Thomayerově nemocnici rozhodli, že mu kovové destičky v levém předloktí ponechají, a že ohledně dotazu stran odškodnění mu bylo sděleno, že na jeho případ vlastně žádné tabulky neexistují. Oblečení, které mu bylo vráceno, musel zahodit,

uvedl, že jím uvedené ceny odpovídají nákupním cenám. Ztráta z podnikání byla vyčíslena daňovým poradcem Ing. [jméno] [příjmení]. Náklady na léčení odpovídají částce 100.000 Kč. Navrhuje, aby byl napadený rozsudek ve výroku o náhradě škody zrušen a jemu byla přiznána částka ve výši 11.022.745 Kč.

Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 254 odst. 1, odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž byla podána odvolání, i správnost postupu řízení, které jím předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad, a dospěl k následujícím závěrům.

Řízení předcházející vydání napadeného rozsudku bylo provedeno v souladu se zákonem a nebyly zjištěny žádné podstatné vady, zejména ne takové, které by měly vliv na správnost a zákonnost přezkoumávaných výroků. Městský soud postupoval při objasňování věci tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který byl nezbytný pro jeho rozhodnutí. Důkazy pak hodnotil podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, takže dospěl v zásadě ke správným skutkovým i právním závěrům a na odůvodnění napadeného rozsudku lze – až na změny provedené odvolacím soudem – v podstatě odkázat. Na podporu napadeného rozsudku, k námitkám odvolatelů a jako prezentaci názorů odvolacího soudu lze dále uvést následující.

[ulice] soud je nucen konstatovat, že odvolání státní zástupkyně jej postavilo do poměrně složité situace, a to z toho důvodu, že městský soud zjistil skutkové okolnosti případu v zásadě a obecně správně. Správně tedy zjistil, že obžalovaný po předcházející slovní rozepři, aniž by byl poškozeným fakticky ohrožován, aniž by měl poškozený u sebe či v ruce nůž, vytáhl svou pistoli a dvakrát na poškozeného vystřelil, přičemž mu mířil na hlavu.

Na základě provedení dokazování pak lze přisvědčit i těm závěrům, že k události došlo již na pozemku obžalovaného. Odmítnout pak nelze ani ten závěr, ke kterému městský soud dochází, a to větu poškozeného, že si obžalovaný ten plot stejně nepostaví, že jej zabije – zde jde ovšem typicky o použití zásady *in dubio pro reo* (tj. v pochybnostech ve prospěch obviněného), když je ze spisu zřejmé, že poškozený je skutečně impulzivní, v mnoha případech slovně agresivní, a s obžalovaným mají déletrvající rozpory, již v minulosti oslovoval obžalovaného vulgárně a urážlivě.

Mohlo by se tak zdát, že odvolání státní zástupkyně je až zbytečně „puntičkářské“, bazírující na detailech, které nejsou podstatné. Při bližším zkoumání a znalosti věci jsou však zejména některé námitky státní zástupkyně zcela pochopitelné, neboť rozsudkem, který městský soud vynesl, nedůvodně umožňuje obžalovanému další širokou možnost uplatnění obhajoby, kterou obžalovaný zaujal.

Vrchní soud však na tomto místě musí konstatovat, že úpravy skutkového stavu, které po něm odvolání státní zástupkyně požaduje, by z jeho strany po procesní stránce vyžadovalo doplnění dokazování v rozsahu zvlášť v podstatě hlavního líčení – musel by být vyslechnut obžalovaný, poškozený, nejméně svědci [příjmení] a [příjmení], provedeny listinné důkazy. Vrchní soud však rozhodně není soudem nalézacím, úkony hlavního líčení v širokém rozsahu suplovat nebude, když mu to zákon ani nedovoluje (srov. § 258 odst. 1 písm. c) tr. ř.).

Přitom další možný způsob rozhodnutí – totiž vrátit věc městskému soudu, aby v ní učinil rozhodnutí nové, nebyl na místě, neboť patřičné důkazy městský soud provedl, hodnotil, a zejména, jak bylo výše uvedeno, obecně zjistil skutkový děj správně, a přiřadil mu odpovídající právní kvalifikaci. Tedy zjistil, že obžalovaný na poškozeného vystřelil v úmyslu jej usmrtit, aniž by byl poškozeným ohrožován, a dopustil se tak pokusu zločinu vraždy.

To, že ke skutku došlo na pozemku obžalovaného, vyplývá nejenom z výpovědi obžalovaného, ale konec konců též poškozeného, který nepopírá chůzi směrem k obžalovanému, a rovněž výpovědi svědka [příjmení]. Vzhledem k tomu, že v inkriminované době mezi pozemky nebyl plot, hranice nebyla úplně přesně stanovena, a poškozený, ale ani obžalovaný zjevně z takového více méně

drobného porušování domovní svobody nečinili mimořádné závěry, nejde o skutečnost v tomto případě rozhodující.

Navíc městský soud ve výroku svého rozsudku neurčuje přesně místo, kde ke skutku došlo. Nicméně v odůvodnění jej umísťuje tam, kde uváděl obžalovaný, tedy před jeho chatku. V tomto směru vrchní soud odkazuje na své úvahy výše, když opakuje, že městský soud rozhodl v zásadě správně, že ke skutku došlo na pozemku obžalovaného. V tomto směru by nebylo cokoli ve výroku napadeného rozsudku měnit, a nebyl by tedy důvod jej rušit, i kdyby byl vrchní soud toho názoru, že ke střelbě došlo na místě, které určuje poškozený a svědek [příjmení]. Kromě toho by oním širokým záběrem musel vrchní soud provést dokazování, k čemuž se vyjadřoval již výše.

Samozřejmě je nutné se pozastavit nad tím, proč městský soud ve výroku rozsudku nepoužil větu z obžaloby, „poté, co poškozený v obraně zkrřížil ruce před obličejem, na něj dvakrát vystřelil“. K takovému vypuštění části skutkového děje neměl městský soud sebemenší důvod, když uvedený skutkový děj byl jednoznačně prokázán jak výpovědí poškozeného, tak zejména výpovědí zcela nestranného svědka [příjmení], a odpovídají tomu i závěry znaleckého posudku z odvětví soudního lékařství ohledně zranění poškozeného. Právě takovéto vypuštění části skutkového děje umožňuje obžalovanému širokou možnost uplatnění obhajoby zejména např. stran pokusu zločinu zabití, ač uvedená slova v podstatě sama o sobě naopak takovou možnost vylučují.

Uvedenou výtku směrem k městskému soudu v tomto případě lze uvést, protože ani městský soud o takto proběhlém skutkovém ději nepochybuje. Tím spíše je zvláštní, že jej z rozsudečného výroku vypouští. Vrchní soud však musí opět konstatovat, že ani v tomto směru nebyl důvod rozsudek rušit, neboť fakt, že obžalovaný na poškozeného dvakrát vystřelil, je zřejmý, jakož i to, že k tomu došlo na vzdálenost 2,5 – 3 metry, takže poškozený nemohl obžalovaného ohrožovat, a městský soud uzavírá, že jde o pokus zločinu vraždy.

Obdobně je pro způsob rozhodnutí odvolacího soudu nepodstatné, resp. přesněji – není důvod pro rušení rozsudku, jestliže soud prvního stupně v dalším popisu skutkového děje místo věty, „poškozený se zbraní v ruce pronásledoval přes oba pozemky až do ulice [ulice]“ užil větu, „za poškozeným se zbraní v ruce běžel“. Samozřejmě, zde se opět projevuje určitý protekcionismus soudu prvního stupně vůči obžalovanému, neboť jazykově jde ve druhém případě o zmírnění významu první věty, nicméně pro samotný skutek a jeho právní posouzení to vliv nemá.

Jde o výstižnost vyjádření. Jistěže obžalovaný neměl důvod, aby, „prostě“ za poškozeným s pistolí v ruce běžel. Jestliže se hájí tím, že jej vyháněl, pak k tomu evidentně důvod neměl, neboť poškozený sám před obžalovaným prchal, jak to jen šlo.

Další skutečností, ke které se odvolací soud vyjádřit může, a která je součástí odvolání státní zástupkyně, je otázka nože nalezeného na místě činu. Tato okolnost není nikterak vyjádřena ani ve výroku obžaloby, ani rozsudku, a vyjádření soudu prvního stupně v tom smyslu, že pravděpodobnější variantou je, že se nůž se na zemi ocitl ještě před samotným incidentem, neboť obžalovaný v době, kdy sekal sekačkou travu, mohl ke své práci potřebovat použít nůž, k drobné opravě sekačky či manipulaci se sběrným košem, a nůž tak nechal na zemi, je pouhou spekulací, naprosto nezaloženou na obsahu spisového materiálu.

Jednak není zřejmé, k jaké práci, kterou soud naznačuje, by obžalovaný nůž potřeboval, jednak je zde neměnné tvrzení obžalovaného o tom, že nůž není jeho (či jejich rodiny) a neví (pozdější verze obhajoby), jak se na místě ocitl. V této své úvaze dále městský soud pomíjí již prvotní obhajobu obžalovaného, po poměrně dlouhou dobu neměnnou a podrobnou ve svém líčení skutkového děje, že totiž poškozený šel na obžalovaného s nožem. Za této situace, kdy bylo bezpečně zjištěno, že poškozený s sebou nůž neměl, a nůž byl nalezen na místě, kde dle obžalovaného ke střelbě došlo, je jediné možné vysvětlení – totiž že jej tam, a to úmyslně, s předem předpokládanou obhajobou, umístil obžalovaný. Úvaha městského soudu o tom, že, „mu nepříjde k uvěření“ atd., je zcela nepřípadná, neboť se neopírá o důkazní materiál, ale ryze o pocity.

Na druhou stranu k tomu lze připomenout správné postřehy městského soudu, že na noži nebyly zajištěny žádné upotřebitelné stopy, a skutečnost, že nalezený nůž svým vzhledem koresponduje vzhledu nožů v chatě obžalovaného.

Stran výroku o trestu je vrchní soud toho názoru, že městský soud nepochybil, když použil ustanovení § 58 odst. 5 tr. zákoníku, a obžalovanému uložil trest odnětí svobody v trvání pěti roků se zařazením do věznice s dozorem. Samozřejmě je splněna zákonná podmínka, že obžalovaný je odsuzován za pokus zločinu. Povaha a závažnost trestného činu (tj. druhá podmínka možnosti použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku) jsou přitom určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem (viz ustanovení § 39 odst. 2 tr. zákoníku).

Význam chráněného zájmu – totiž lidský život, je samozřejmě značný, nicméně obvyklý právní kvalifikaci, o kterou jde – a zločin vraždy není zákonem vyňat z možnosti snížení trestu pod spodní hranici zákonné trestní sazby. Způsob provedení činu za použití pistole lze také hodnotit jako obvyklý obdobným trestným činům, byť užití zbraně samozřejmě není okolností polehčující.

Následky se projeví na zdraví poškozeného zejména v podobě zranění rukou, které budou sice trvalé, ale patrně dobře konsolidované.

Shora uvedené skutečnosti při úvaze o trestu by tedy obžalovanému nikterak nepřitěžovaly, ale ani by nebyly důvodem pro použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku.

Okolnosti, za kterých byl čin spáchán, však lze přičíst svým způsobem k okolnostem ovlivňujícím uložení trestu ve prospěch obžalovaného – šlo o vypjatou situaci, kdy poškozený hrozil obžalovanému, že jej zabije, a byť šlo o pouhou slovní proklamaci, jistě takové prohlášení na psychiku obžalovaného působilo. Došlo ke vzájemné hádce, obžalovaný i s poukazem na jeho věk byl jistě velmi rozrušen, i z minulosti měl s poškozeným negativní zkušenosti.

Výrazně ve prospěch obžalovaného pak ve smyslu § 39 odst. 2 tr. zákoníku (a tím pádem i § 58 odst. 5 tr. zákoníku) hovoří profil jeho osoby. Obžalovaný je ve svém, již seniorském věku naprosto bezúhonnou osobou, což je nutné zhodnotit, a jde samozřejmě o zcela jiný význam, než kdyby se deklarovalo, že je celý život bezúhonný např. dvacetiletý muž. Obžalovaný není osobou agresivní, je ukotven v rodinných a interpersonálních vztazích, možnost jeho resocializace je hodnocena jako reálná, velmi dobrá.

Zavinění je u obžalovaného jistě dáno formou přímého úmyslu, nicméně stalo se tak zkratkovitým jednáním, po již předcházející negativní zkušenosti s poškozeným, a ovládací schopnosti obžalovaného byly podstatně sníženy. Pohnutka spočívala ve vulgárním prohlášení poškozeného, kdy obžalovanému nelze upřít možnou určitou obavu z poškozeného, ovšem bez toho, že by měl z poškozeného výrazný strach, jak ostatně správně zjistil městský soud. U obžalovaného se pak zjevně jednalo o sice velmi závažný, ale zcela ojedinělý excés z jinak řádného způsobu života, a to osoby ve věku 72 let.

Vzhledem ke shora uvedenému dospěl vrchní soud k závěru, že uložený trest v trvání pěti roků, za použití § 58 odst. 5 tr. zákoníku je pro obžalovaného zcela dostačující. Kromě dalšího při rozhodování odvolacího soudu při úvaze o výměře trestu hrála roli též ta skutečnost, že obžalovaný zaplatil v mezidobí škodu poškozené pojišťovně. Rovněž zařazení dosud zcela bezúhonné osoby pokročilejšího věku do věznice s dozorem podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku je citlivým zhodnocením celé situace.

Ze shora uvedeného vyplývá, že směrem, který požadovalo státní zastupitelství, nebyl důvod k rušení napadeného rozsudku ani ve výroku o vině, ani ve výroku o trestu. Vzhledem k podanému odvolání, kdy i výrok o náhradě škody má svůj původ ve výroku o vině, a odvolací soud rozhodl i

v neprospěch obžalovaného, byl však rozsudek částečně zrušen i z důvodu odvolání státní zástupkyně.

Pokud jde o odvolání obžalovaného, lze samozřejmě v mnohém odkázat na již shora uvedený text. Odvolání obžalovaného – ať jeho osobně či jeho obhájkyň – se převážně soustředí na vyličení kladných vlastností obžalovaného, a naproti tomu na zdrcující kritiku poškozeného s uvedením všech negativních zkušeností, které obžalovaný s poškozeným měl, či měly jiné osoby.

[ulice] soud nepopírá, že takové zjištění je jistě důležité, a bylo nepochybně prokázáno, že poškozený je poněkud svérázný, prosazující své názory a zájmy i nevybíravým způsobem, občas vyhrožující fyzickým násilím vůči různým osobám, aniž by však bylo zjištěno, že by takové výhrůžky někdy naplnil. Byly zjištěny opakované konflikty obou rodin, resp. rodiny obžalovaného s poškozeným. Situace ale přes určitá negativa poškozeného zjištěná i vůči jiným osobám, rozhodně nebyla tak černobílá, jak jí podává obhajoba obžalovaného. Příkladem může být pokácení stromu rodinou obžalovaného, kterýžto spor řešený dokonce soudně v podstatě, vyhrál“ poškozený. Poškozený je zkrátka daleko impulzivnější, svéráznější a bezohlednější, než obžalovaný.

Shora uvedené však neznamená, že probíhající proces má být o „kádrování“ poškozeného. Jde o zjišťování skutku, ve kterém je spatřován trestný čin, a charakteristika jednotlivých osob má v procesu sice své místo, avšak pouze podružné, neboť především jde o zjištění samotného skutku.

V této souvislosti považuje vrchní soud za potřebné vyjádřit se snad pouze k tvrzení obhájkyň u veřejného zasedání, kdy vyslovila přesvědčení, že svědek [příjmení] neviděl ani děj před střelbou, ani bezprostředně po střelbě, a poukazuje na záznam tísňové linky č. 158, kde svědek uváděl, že šel okolo a slyšel ránu, zatímco jeho pozdější výpovědi jsou diametrálně odlišné. Obhájkyň k tomu dodala, že svědek mohl být ovlivněn poškozeným, když se s ním o věci bavil.

K tomuto lze uvést, že je zcela pochopitelné a samozřejmé, že vyjádření svědka při nahlášení věci policii je pouhou zkratkou toho, co se stalo, děje se aktuálně v napjaté situaci, se snahou co nejdříve něco nahlásit, aby policie věc řešila. Srovnávat proto takové telefonické prohlášení s pozdější svědeckou výpovědí, kdy je svědek podrobně dotazován, je v klidu a může si odpověď rozmyslet, je zcela nepřipadné. Tvrzení obhájkyň o tom, že svědek [příjmení] vlastně událost neviděl a mohl být ovlivněn poškozeným, je také zcela nepřipadné, neboť výpověď svědka i u hlavního líčení je v tomto směru zcela jednoznačná, a sama obhájkyň se svědka dotazovala, zda mluvil s poškozeným po jeho návratu z nemocnice, s tím, že svědek sdělil, že ano, a že mu poškozený pouze říkal, že ho asi dvě hodiny operovali a že ho to strašně bolelo, a jinak se s poškozeným o ničem nebavil (viz č.l. 706 spisu). Svědek [příjmení], jak vyplývá z jeho výpovědi, pak není žádným kamarádem poškozeného, dokonce s ním měl jeden soudní spor, u hlavního líčení o poškozeném mimo jiné uvedl, že, „je takový urvaný, mluví rychle, já mu kolikrát ani nerozumím, je prostě povaha taková jako prchlivá“.

Je tak zřejmé, že svědek [příjmení] rozhodně nestraní poškozenému ani obžalovanému, a vrchní soud dodává, že celou výpověď tohoto svědka považuje za naprosto věrohodnou.

Odvolání obžalovaného pak rozhodně nelze přisvědčit, pokud je požadováno použití právní kvalifikace zločinu zabití podle § 141 odst. 1 tr. zákoníku ve stádiu pokusu. Jednak je třeba upozornit na tu skutečnost, že sám obžalovaný jakýkoli úmysl poškozeného usmrtit popírá – ale zločin zabití a zločin vraždy v sobě mají skutkový základ naprosto stejný – viz znění, „kdo jiného úmyslně usmrtí.“, jednak se obžalovaný zjevně nemůže dovolávat žádného ze znaků této skutkové podstaty spojeného se silným rozrušením. Jeho jednání vůči poškozenému evidentně nemělo obranný nebo zmatečný charakter a nebylo důsledkem jakési vysoce zátěžové, zcela zjevně sociálně a psychicky náročné či vyhozené a obžalovaného ohrožující situace, tj. nebylo vyvoláno strachem, úlekem nebo zmatkem či jiným takovým omluvitelným hnutím mysli. Při stávajících skutkových zjištěních je také možno rovněž spolehlivě vyloučit požadovanou kvalifikovanou formu viktimologického zavinění poškozeného v podobě nezbytně nutné provokace k takovému

mimořádnému činu. Zavrženíhodným jednáním je v tomto ohledu třeba rozumět takové vědomé a úmyslné chování, které je z hlediska etických měřítek společnosti mimořádně zlé, zraňující a pro druhé ponižující či působící anebo hrozící způsobit závažnou újmu na právech fyzických osob, což lze v projednávané věci vyloučit. Lze v tomto směru odkázat také na odůvodnění napadeného rozsudku, a dodat, že obžalovaný nebyl poškozeným deptán, a zejména zcela mimořádně deptán – dlouhodobě, neboť on sám uvádí, že na chatku již nejezdil tak často, vlastně jenom sekat trávu, a pokaždé jistě nebyl s poškozeným v kontaktu.

Kromě toho, jak je ze skutečně bohatého materiálu ve spisu zřejmé, obžalovaný se poškozeného v podstatě, „obecně“ nijak neobával, a na jeho případné výpady mu odpovídal, rozhodně tzv., „nevyklízel pozice“ (což vrchní soud samozřejmě neuvádí proto, že by určoval, že tak obžalovaný měl činit), ale ve sporech poškozenému neustupoval. Šlo tak zjevně o vzájemné sousedské spory, ve větší míře snad vyvolávané poškozeným, které obžalovanému sice na náladě, „nepřidávaly“, ale také jej nijak zvlášť psychicky nedeptaly.

Ostatně byť znalecký posudek z odvětví psychiatrie a psychologie určuje, že obžalovaný se jednání dopustil v prostém afektu, pak jde ale o afekt spíše vzteku než strachu, rozhodně maximálně kombinaci obou, neboť je konstatováno, že šlo o konflikt při dlouhodobějším sousedském sporu, nejednalo se o afekt patický a vedl k ventilaci nahromaděných negativních emocí, obžalovaný jednal impulzivně, zkratkovitě. Kromě toho svědek [příjmení] uvádí, že střelbě předcházela hádka, nikoli tedy pouze výhrůžka ze strany poškozeného. Obžalovaný pak jednal zcela nepřiměřeně, a skutečně by se mohla nabízet i otázka toho, že se spor rozhodl vyřešit, „jednou provždy“. Podmínky pro použití právní kvalifikace zločinu zabití tak rozhodně nejsou dány.

Napadený rozsudek byl však pochopitelně částečně zrušen i z titulu odvolání obžalovaného, a to v tom smyslu, že bylo nutné vypořádat se i ve prospěch obžalovaného s výrokem o náhradě škody.

Pokud jde o odvolání poškozeného, lze částečně souhlasit s odůvodněním napadeného rozsudku, zejména pokud jde o náhradu majetkové škody, a částečně i nemajetkové újmy. Jde o složité záležitosti, nicméně nikoli neřešitelné – a to zejména znaleckými posudky z příslušných odvětví. Jestliže však městský soud nepřiznal poškozenému žádnou částku, jednoznačně pochybil, přinejmenším pokud jde o psychické útrapy – prožitá událost se na psychice poškozeného logicky musela podepsat, poškozený musel absolvovat několik operací, vyhledal i pomoc psychiatra, musel absolvovat zkrátka řadu úkonů stran jeho zdraví, i ve fyzickém jednání byl po určitou dobu nepochybně velmi omezen. Všechny tyto skutečnosti musejí mít značný vliv na psychiku každého člověka.

Při úvaze o výše náhrady zvážil vrchní soud mimo jiné i skutečnost, že v předcházejícím občanském zákoníku částka za usmrcení osoby činila 240.000 Kč. K tomu u poškozeného samozřejmě nedošlo, nicméně utrpěl závažné fyzické poranění, a na základě toho byl jeho psychický stav i takový, že musel vyhledat pomoc psychiatra, jeho nepříznivý psychický stav trval delší dobu. Vrchní soud tak dospěl k závěru, že odpovídající částkou jako náhradu za psychické útrapy spojené se zraněním je nejméně částka 200.000 Kč.

Pokud jde tedy o způsob rozhodnutí odvolacího soudu, ten shledal správným výrok o vině a trestu. Bylo však třeba nově rozhodnout v rámci adhezního řízení, kdy v mezidobí obžalovaný zaplatil veškeré požadované částky poškozené [příjmení] zdravotní pojišťovně, a ta následně sdělila odvolacímu soudu, že bere své nároky vůči obžalovanému zpět. Současně bylo nutné rozhodnout jiným způsobem o nárocích poškozeného, jak výše soud uvádí.

Proto z podnětu všech podaných odvolání byl napadený rozsudek ve výroku o náhradě škody zrušen, takže napadeným rozsudkem již obžalovaný povinnost zaplatit škodu poškozené pojišťovně nemá, a současně bylo rozhodnuto o náhradě škody, resp. nemajetkové újmy u poškozeného tak, že mu za psychické útrapy byla přiznána částka 200.000 Kč, a s celou částkou na

náhradu majetkové škody a se zbytkem částky na náhradu nemajetkové újmy byl odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný.

Lze proti němu podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení u Městského soudu v Praze. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Nutný obsah dovolání je vymezen v § 265f tr. ř.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR v [obec].

Praha 5. září 2017

JUDr. Michal Hodoušek
předseda senátu